

Mitä sähkön hinnan vaihtelut tarkoittavat uusiutuvan energian tuottajalle?

Sähkön hinnan vaihtelut tarkoittavat uusiutuvan energian tuottajille sekä riskejä että uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Tuuli- ja aurinkovoima ovat sääriippuvaisia tuotantomuotoja: sähköä tuotetaan silloin, kun tuulee tai aurinko paistaa, ja sen markkinahinta määräytyy samanaikaisesti kysynnän ja tarjonnan perusteella.

KUN uusiutuvaa sähköä on runsaasti saatavilla, sähkön markkinahinta on tyypillisesti matala. Tuuli- ja aurinkovoiman tuotantokustannukset ovat alhaiset, ja kun niiden tuottamaa sähköä on paljon saatavilla, ne syrjäyttävät kalliimpia tuotantomuotoja ja laskevat koko markkinan hintatasoa.

KORKEA sähkön hinta puolestaan syntyy yleensä tilanteessa, jossa sähköstä on niukkuutta, eli tuotantoa on vähän suhteessa kulutukseen. Tällaisissa tilanteissa uusiutuvaa sähköä ei usein ole paljon saatavilla, koska tuuli on heikkoa tai aurinko ei paista.

TOISIN sanoen: uusiutuva energia laskee sähkön hintaa silloin, kun sitä on paljon tarjolla. Kun uusiutuvaa ei ole saatavilla ja joudutaan turvautumaan kalliimpaan tuotantoon, hinta nousee. Tämä tarkoittaa tuuli- ja aurinkovoiman sähköntuottajien näkökulmasta sitä, että tuottajat saavat parhaista tuotantohetkistään keskimääräistä matalamman hinnan. Ilmiötä kutsutaan kannibalisaatioksi: uusiutuva energia laskee itse markkinahintaa ja omaa taloudellista tuottoaan silloin, kun sähköä tuotetaan sillä eniten.

JOISSAKIN tilanteissa sähkön tarjonta voi ylittää kysynnän niin paljon, että sähkön hinta painuu hyvin alas tai jopa negatiiviseksi. Tällöin tuottaja joko maksaa sähköverkkoon tuottamastaan sähköstä tai ajaa tuotannon alas hetkellisesti. Usein uusiutuvan energian tuottajan kannattaa pysäyttää tuotanto, kun hinta painuu negatiiviseksi. Negatiiviset hinnat ovat tyypillisesti lyhytaikaisia ja liittyvät tilanteisiin, joissa tuotantoa on paljon mutta kulutus on vähäistä. Lisääntyvä joustava kulutus, kuten sähkökattilat, vähentävät huomattavasti negatiivisia hintoja.

Hinnan vaihtelu lisää tuottajan riskiä

UUSIUTUVAN energian Investointien kannattavuus arvioidaan huomioiden sähkön pitkän aikavälin hintakäyräennuste, tuotanto ja rakentamis- sekä käyttökustannukset. Aikahorisontti on hankkeen koko elinkaari, eli 20–40 vuotta.

MONET tuottajat hallitsevat hintariskiä tekemällä pitkäaikaisia sähkönmyyntisopimuksia (PPA) suoraan suurten sähkönkäyttäjien kanssa. Tällöin osa tuotannosta myydään ennalta sovittuun hintaan, mikä vähentää markkinahinnan vaihtelun vaikutusta tuloihin ja mahdollistaa hankkeiden rahoituksen. PPA-sopimuksia on erilaisia ja sopimuksen tyypin mukaan markkinariskin määrä jakautuu eri tavoilla tuottajan ja sähkön ostajan välillä.

HINTAVAIHTELUT voivat myös luoda uusia mahdollisuuksia. Ne kannustavat yhdistämään tuotantoon energiavarastoja, kuten akkuja, sekä osallistumaan säätö- ja reservimarkkinoille. Sähkövarastojen avulla sähköä voidaan myydä silloin, kun sen arvo on suurempi, ja samalla parannetaan koko sähköjärjestelmän tasapainoa. •